

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਨਿਆਮਤ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਦਰਬਾਰੀ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1953 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2-ਡੀ.

ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ (1908 ਦਾ IX)-ਆਰਟੀਕਲ 120-ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ-ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ- ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਸੀਮਾ।

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ I)-ਸੈਕਸ਼ਨ 115-ਆਚਾਰ-ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਐਸਟੇਪਲ-ਮੁਦਈ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੈਗ-ਵਾਂਡ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ-ਕੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਚੁੰਡਾ-ਵਾਂਡ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 120 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਉਲਟ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਾਲੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 120 ਅਧੀਨ ਸਮਾਂ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਕਿ ਉਹ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੈਗ-ਵੰਡ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ, ਦੋ ਵਾਰ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਚਾਰਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਚੂੰਡਾ-ਵੰਡ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤਿਆਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੂੰਡ-ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੈਗ-ਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ।

ਮਹਾਬੀਰ ਪੱਟਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਗੋਸ਼ਰ ਪੱਟਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਸੋਹਾਵਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਅਕਬਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤੁਰਾਬਾਨ (3), ਗੁਲਾਮ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੌਫ਼ੁੱਲਾ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਅਸਹਿਮਤੀ; ਅੱਲ੍ਹਾ ਜਿਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਮਰਾਓ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਭਗਵਾਨ ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ (6), ਰਿਆਸਤ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਰਾਏ (7), ਮੁਹੰਮਦ ਹਨੀਫ਼ ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਚੰਦ (8) ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 30 ਜੂਨ, 1952 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਸ੍ਰੀ ਚੇਤਨ ਦਾਸ ਜੈਨ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮਿਤੀ 12 ਨਵੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਡਿਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜੇ.ਐਨ. ਚੋਪਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐਮ ਐਲ ਜੈਨ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ- (1) ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਕੀ ਮੁਦਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਵਾਲਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨੈਨਿਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਲ 1935 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਰਬਾਰੀ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ, ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ, ਅਤੇ ਨਿਆਮਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਛੋਟੂ ਰਾਮ ਡਿਫੈਂਡੰਟ, ਹੋਰ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ 14 ਜੂਨ, 1935 ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਤਿੰਨਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਭੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਦੇਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਾਲ 1938 ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 25 ਅਗਸਤ, 1949 ਨੂੰ, ਦਰਬਾਰੀ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਉਸਦੇ ਮਤਰੇਏ ਭਰਾਵਾਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹੱਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇੰਤਕਾਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੈਨਿਦ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ 14 ਜੂਨ, 1935 ਅਤੇ 26 ਅਪ੍ਰੈਲ 1938 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ 26 ਅਪ੍ਰੈਲ 1938 ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਦੂਜੀ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 120 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਤੂਬਰ 1949 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠੀਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਲਟ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸੀ। ਉਹ 20 ਜਨਵਰੀ, 1944 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਚੁੰਧਵੰਡ ਦਾ ਰਾਜ ਚੱਲਦਾ ਸੀ।

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਦੋਂ ਮਾਲੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਬੀਰ ਪੱਟਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਰੋਸਰ ਪੱਤਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਸੋਹਾਵਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਅਕਬਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤੁਰਾਬਾਨ (3), ਅਤੇ ਗੁਲਾਮ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੈਫੁੱਲਾ ਖਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ। ਆਰਟੀਕਲ 120 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਉਲਟ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਾਲੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਅੱਲ੍ਹਾ ਜਿਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਮਰਾਓ ਹੁਸੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਭਗਵਾਨ ਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦ (3) ਅਤੇ ਰਿਆਸਤ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਰਾਏ (4))। ਥੋੜੀ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕੋਈ ਉਲਟ ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਇਨਕਾਰ ਹੈ ਮੁਹੰਮਦ ਹਨੀਫ ਬਨਾਮ ਰਤਨ ਚੰਦ (5)। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਸਾਲ 1935 ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਸਾਲ 1938 ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੈਗਵੰਡ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 20 ਜਨਵਰੀ, 1944 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੈਗੂਲਰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ

ਨੰ. 1941 ਦਾ 237 ਕਿ ਬਰਵਾਲਾ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਪਗਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਕਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਹ ਚੁੰਡਵੰਡ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਲ 1935 ਅਤੇ ਫਿਰ 1938 ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਾਰਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਧੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਗਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਚੁੰਡਵੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।